

Molnár Eszter

Milyen kicsi a világ!

*„a pont vonal szeretne lenni.
a vonal háromszög.
de mire vágyjon a kör?”
Petz György*

a művészet: ön-megváltoztatás. önmagunk ön(be)teljesítése hol tükörként, a másakra nézve, hol egyedül, emitt lángoló, ott szomorú vallomásként, a cigánybűnözők művészcsoportot¹ idézve, „nem szorgalmasan, hanem szenvedéllyel” körösztjük a négyzetet, csomót kötünk a hálóra, ezzel a szép mozdulattal, ahogy toth xénia teszi, a kört pedig majd úgyis visszánégyyszö-

---

1 Cigánybűnözők Művészcsoport tagjai: MC Lakatos Hunor, azaz Oláh Norbert és gróf Nagybányai Horthy Rolex Leonidasz, azaz Szegeci Tamás színész-rendező. Forrás: <https://jozsefvarosujsg.hu/a-muveszet-is-ciganybunozes/>. Letöltés ideje: 2024. 09. 20.

gesítik azok, akik csak szilárd divíziókban képesek, a hard edge-sek.
és a körítés?

a forma? a részletek? a színek? a vízszintező? mégis hogyan lehet kitenni tengelybe egy olyan textilképet, amely sehogy sem akar semmilyen szigorú keretbe beleerőszakolódni? melyik a szebb része? színe vagy visszája?
naná, hogy mindkettő!

és ez lehet fontos, lehet jelentéktelen is.

mert lehet nagypapától nagymamától eltanult, ezért is különösen *igazi*, mert személyes technika, módszer a *subázás*, a *gun tufting*, de mindenekelőtt szeretet, türelem, lélekteli várakozás és cselekvés kettőssége, kereszt-vetés.

kereszt az ágyban fekvő sziluettalak feje felett, mellette egy könyv, szerzője szálinger balázs, illusztrátora toth xénia,

és a kicsi, de annál hitelesebb, mert őszinte sorokban és képekben, szóval kicsi ám, de annál gyönyörűbb (*small is beautiful*) kihajható, lapozgatható könyvben is ott vannak a *sziluettalakok*, a sziluett ruhák, az identitászubonyok: „ma éppen melyik énemet vegyem fel?”

veszélyes ez az identitáskényszer, mert a dolgok, a tárgyak, az emberek hol maguk elé meredve, bújva és tekeredve, „*alapjaiban objektív, (mégis) minden irányba mutató*” (duchamp), puha fonalgombolyaggént tárgyasulva csak várakoznak, kontemplálnak,

aztán egy kéz, amely az ágyban az üveg világgömböt, a mindenséget is tartja, talán éppen ő fogja...

kihúzni a szálakat, egészen feszesre, és ekkor a fonalak már nem lágyak és puhák, hanem kifejezetten erősek, és szinte harciasan kifeszülnek mint az enyvezett vászon, vagy a szorosra húzott felvetőszálak, és már vitorlák, és lobogják adyval, hogy „*Ne félj, hajóm, rajtad a Holnap hőse, / Röhögjenek a részeg evezőrsre. / Röpülj, hajóm, / Ne félj, hajóm: rajtad a Holnap hőse.*”

és ezután, emitt hálóként szerveződve, amott meg rajzolva valamit, aztán egészen gigászivá terebélyesülnek ezek a testek és hegyvonulatként védelmezik önmagukat és másokat, mint a cézanne-festmények formái, amelyek szintén egyszerű tájszerűek és emberszerűek, és akkor *szilárd levegővé sűrűsödnek a dolgok*,

a tárgyak és a rájuk néző tekintet többé már nem szétválasztható, az én és a te: „*micsoda dombnak a völgye, / micsoda völgynek a dombja*”², igen, ez itt

2 Károlyi Amy az *Anyag* című verséből.

nem képzavar, hanem kiazmuyszerű kovalens kötés, csomó, azaz mágia. hiszen a mágia szó őseredeti jelentése: kötés, csomózás, bizony, ez köti össze az embereket is egymással, csak a madár megfoghatatlan, a kék madár, boldogságunk madara, akit tytyl és mytyl keres, de közben nem a kék madarat találják meg, hanem egy kendőt a művésztelepen, ami egy nagymamáé volt, egy nagyon kedves és drága nagymamáé, aki az emlékezés országában él már egy ideje, és ott mindig lehet vele találkozni, ha gondolunk rá, ezt meséli a nagymama tytylnek és mytylnek, és hirtelen rá kell jönnie, *„hogy itt nem is a kék madár a fontos, ez a képek valamelyik csücskébe lazán odabiggyesztett kék madár, hogy itt csak nagyon kevés történik a kék madár kedvéért, vagy előre megcsinált esemény véghezvitele végett”,* hanem *„hogy itt az egész értéke a részletekben van; hogy a részletek nem olvadnak fel az egészben, nem integrálódnak, hanem abban az egymásmellettségben maradnak meg, amelyben létrejöttek. Hogy nem tesznek engedményeket az egésznek, de zárkóztak, gőgösek és arisztokraták. Csak vissza kell gondolnod az Emlékezés elhunytjaira; idézned az Éjszakát az ő Rémeivel és Rejtelveivel; látnod az Erdő*

fellázdát fáit, az állatokat vérben forgó szemekkel; a halottalan Temetőt, a kék gőzökbe burkolt Azúr palotát és a születésükre váró gyermekeket – hogy igazat adj nekem!

– És hogy felsóhajts velem, és utánam mondd:

– Ó, ti isteni szépségű képek!”³

amelyek itt a szerző, xénia alázatából megszülettek, bár „*az ismételt cselekvés lehetetlensége; az emlékezet megszűnését*” fogja implikálni, és erre a két dologra kell törekedni a már idézett duchamp szerint, és hogy a mű, az ember, a világ? „*értelemről kiüresített kert legyen.*”

és „*a szeretet = helyet hagyni a szeretett személy körül*”

és ez a másik személy, ez a másik alak, WHOMAN/WHOWOMEN (mert ő egy *everyman or everywomen from anywhere*), csak azt látjuk, hogy *ég* a mellkasa valamiképp, és valaki erről persze a háborúra asszociál, de mi most éppen nem arra... szóval WHO(WO)MAN most belép a terembe, egyelőre kézfej-lábfej nélkül, hiszen még nem tudja, mit fog tenni és hova fog menni, de a szobába érkezéssel a mágikus körbe már belépett,

„*mint aki halkan*”

a living galériába, ami most egy living room... és kitekintget az ablakon, a nagyszülei szemével, át egy másik világ szépségei felé, ők már előre mentek, át *az emlékezés országába, de itt hagytak két őrzőgyertyát* és egy cerberust, azt a háromfejű őrzőkuttyát, akinek a pórása egy diagonális, expresszív fonalgesztus – mézescsók cerberusnak, mondaná szabó magda, aki az életteréből elvagyódó nőről ír novellát, aki tárgyiasítva vágyát, egy L betűt csomagol sztaniolpapírba, és el is megy,

éppen csak úgy, hogy leemel egy könyvet a könyvespolcra, vagy fellépdél az emeleti szobába, a lépcsősoron felfelé, ahol az *apácamunkák* (xénia egy korábbi műsorozata) szürkés ragyogása (ezek az apácák azoknak a veszp-rémvölgyi apácáknak az utódai, akik gizella királynénak dolgoztak?)

után ismét, nők, mert ugye mindannyian tudjátok, hogy bizony ez egy feminista kiállítás, ugyi? „*ez világos, ugye, tiszta?*” (Cseh Tamás), és ez a kicsi világ, ez a living room, ez a virginia woolf-féle saját szoba egy megvalósult

---

3 Turcsányi Elek: Maurice Maeterlinck: A kék madár. <https://epa.oszk.hu/00000/00022/00075/02281.htm>. Letöltés ideje: 2024. 09. 20.

változata egy alkotó térnek, ami nélkül ugye nincs és nem is létezhet afféle női vagy nőművészet, szóval a *foszLányok* jönnek, azok a textilképek, amikben a kissé barcsay jenő bácsis konstruktív formák mégis izgalmasan szervesülnek ismét álmotárggyá, és benn, a kis emeleti barlangban, ott kúszik a falon az *árnyék*, félelmetesen és fenyegetően, az árnyékszelf, mondaná jung apó, de akik igazán ügyesek, azok észrevehetik a *zsirra tapadt porokat* is a falon, ezzel szolgálva a hazát, feljelentve az oligarchákat és

elúzve közülünk az orkokat, de ami a legnehezebb, ami a kontroll című filmben is a legnehezebb, az a saját magunkkal való szembenézés, és a leges-legbelső kamrában ott bizony, ott jön a leghardcore-abb dolog, és mégis ott van az elért cél, önnégyszetünk kettős körösítése a *TŰ-KÖR* című textilképben. színes koncentrikus körök közé állított lovagszerelmeszmény nem karddal, hanem túvel vagy tükörfelülettel, „kalandozás a tükörben” és a körben a tűk, egymásra néző-tű-

zött fejek, tytyl és mytyl végre együtt, de sohasem egészen együtt, még akkor sem, amikor azt gondolják, hogy most már tényleg együtt, egységben, mert a divízió még a legnagyobb szerelemben, a legkomolyabban vett álomban is megmarad,

mert ők „*egy kör* átmérőjének végpontjai, / *Az esős, hízott világ* / *Keveset mozgó fantomjai.*”

tehát...

mit akar a kör? teljesedni? beteljesedni? megmaradni egésznek, ketten? nehéz, mert „*ha körbe ér az értelem, / te már régen nem vagy velem. / ha kis körré is zsugorodnál, s körző nélkül maradnál, / nem találnál a láthatatlan körvonalon*”,⁴

de ne legyen a végszó szomorú, hanem gondoljunk a *megszüntette megőrzésben* való lehetőség összes verziójának szépségére, bármit is jelentsen ez, és most, hogy „a szó üres edényének peremén” körbesétáltunk, ebben a mágikus pillanatban én bezártam ezt a kört a fonalszavaimmal (de azért hagytam titkokat is, hogy legyen mit fejtegetni még).

Tóth Xénia *Milyen kicsi a világ!* című kiállításának szerkesztett megnyitószövege (Living Gallery, Budapest, Klauzál tér 5., 2024. szeptember 12–szeptember 30.)

---

4 Molnár Eszter: Gombafej